

ارزیابی و اولویت بندی منابع تأمین مالی جهت اجرای پروژه های صدرای استان بوشهر

سیده محبوبه حسینی^۱

سمیه رهجو^۲

سید حسن شمس لاهرودی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۰۷/۳۰

چکیده

هدف اصلی در این پژوهش، رتبه بندی عوامل موثر در شیوه های تامین منابع مالی پروژه ها در شرکت صنعتی دریایی صدرا در استان بوشهر می باشد. جامعه آماری این تحقیق شرکت صنعتی دریایی صدرا در استان بوشهر با تعداد حجم جامعه ۱۳۳ نفر می باشد و نمونه گیری به صورت هدفمند و مربوط به پروژه های جدید (از سال ۹۹) شرکت صدرا می باشد. نمونه گیری انجام شده در این پژوهش شامل دو بخش با تعداد نمونه ۹۸ نفر می باشد. در بخش نخست معیارها و عوامل موثر بر انتخاب روش تامین مالی مشخص گردد، به این منظور با نمونه گیری متوالی از مدیران مالی که از شرکت تولیدی و خدماتی صدرا انتخاب شدند تا در پرسشنامه هایی نظر خود را در خصوص عوامل موثر بر تامین مالی بیان کنند و در بخش دوم به روش نمونه گیری هدفمند افرادی از مدیران مالی شرکت صدرا انتخاب شده و برای پر کردن پرسشنامه تکنیک فرایند سلسله مراتبی شامل ماتریس های مقایسات زوجی انتخاب شدند. در این تحقیق با استفاده از رویکرد سلسله مراتبی عوامل موثر بر انتخاب روش تامین مالی شناسایی و اولویت بندی شد و سپس عوامل موثر بر انتخاب روش تامین مالی در سه طبقه کلی عوامل مربوط به منبع تامین مالی کننده، شرکت تامین مالی شونده و عوامل کلان اقتصادی و سیاسی دسته بندی شدند. متغیرهای تحقیق مورد آزمون پایایی با ضریب آلفای کرونباخ قرار گرفته و برای تمام معیارها مقدار بیش از ۰/۷ بدست آمد. نتایج تحقیق حاکی از رتبه بندی شاخص های دخیل در انتخاب شیوه تامین منابع مالی پروژه ها در شرکت صدرا نشان می دهد که حجم مالی مورد نیاز، بازده مورد انتظار از پروژه، مدت زمان به نتیجه رسیدن پروژه به ترتیب رتبه اول تا سوم از مهمترین عوامل و سه عامل وضعیت ارتباطات خارجی، سیاستهای پولی بانک مرکزی و نرخ مالیاتها به ترتیب دارای پایین ترین میزان اهمیت در انتخاب شیوه تامین مالی پروژه ها می باشند و همچنین بیان کننده، برتری معیار تامین مالی شونده نسبت به سایر معیارها می باشد و توجه مدیران را به عوامل داخلی شرکت همچون ساختار سرمایه و وضعیت اعتباری در زمان تصمیم گیری جلب می کند.

واژگان کلید

تأمین مالی، شناسایی منابع مالی، رتبه بندی منابع مالی، عوامل داخلی تأمین مالی، عوامل کلان محیطی - اقتصادی

^۱ کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی مالی، بوشهر، ایران. Mahbobeh.h63@gmail.com

^۲ دکتری مدیریت آموزشی، استادیار دانشگاه. Management71@yahoo.com

^۳ دکتری مدیریت صنعتی، استادیار دانشگاه. Shams.lahroodi@gmail.com

۱. مقدمه

یکی از ویژگی های دنیای امروز که باعث توسعه و تحول اقتصادی کشورها شده، ایجاد بازارهایی کارآمد و قوی در سرمایه می باشد که در آن بنگاههای اقتصادی بتوانند در راستای فرایندهای عملیاتی خود به منابع نامناسبی دست یابند. مدیران مالی شرکت ها اغلب برای انجام طرح های توسعه ای یا تامین سرمایه در گردش روزمره خود به تامین مالی نیاز می یابند. با رشد و توسعه علم مالی و طراحی انواع ابزارهای تامین مالی مدیران مالی جهت تامین مالی شرکت خود با انبوهی از ابزارها و روش ها مواجه اند. مدیران مالی برای تصمیم گیری جهت انتخاب روش تامین مالی بنگاه اقتصادی خود همواره با این پرسش مواجه اند که کدام روش یا ابزار تامین مالی می تواند بهترین و بهینه ترین تامین مالی را برای شرکت تحت مدیریتشان انجام دهد، بنابراین برای کمک به مدیران مالی جهت تصمیم گیری صحیح تامین مالی بهینه در فرایند تامین مالی بنگاه اقتصادی لازم است تا معیارهای کمی و کیفی ارائه گردد تا بتواند با توجه به این معیارها در خصوص ابزار تامین مالی تصمیم گیری نمایند [۷].

تامین مالی از جمله مهمترین مباحث در مدیریت مالی بوده و از دغدغه ها و وظایف مدیران مالی به شمار می رود. شرکت ها با استفاده از روش های مختلف می توانند تامین مالی را انجام دهند [۸]. آگاهی مدیران مالی از انواع روش ها و ابزارهای تامین مالی و اثرات آنها بر شرکت ها موجب می گردد که تداوم فعالیت شرکت ها امکان پذیر و ساختار مالی آنها کمتر ضربه پذیر و جریان عملیات تسهیل گردد. نیازها و تصمیمات مالی معمولاً به فعالیت های آن تجارت و وضعیت بازار مالی بستگی دارد [۲۶].

نیاز به تامین مالی از آنجا ناشی می شود که: اولاً ارزش سرمایه شرکت بخاطر عوامل بیرونی چون نرخ ارز، تورم و نرخ بهره بانکی تغییر می یابد. ثانیاً ساز و کارهای عملیاتی شرکت ها موجب می شود که برای خرید دارایی های جدید، افزایش ظرفیت کارخانه، استخدام نیروی جدید و خرید مواد اولیه نیاز به وجوهی احساس شود که این وجوه در قالب منابع مالی مطرح می شود [۱۴].

تاکید مدیریت مالی روی تصمیمات و اقداماتی است که بر روی ارزش موسسه تاثیر می گذارد و نیز توجه کامل آن به این امر معطوف است که چگونه می توان ارزش موسسه را به حداکثر ممکن رساند. تصمیمات مالی هم بر روی مقدار سود و هم بر روی میزان ریسک موسسه و به تبع این دو عامل بر روی قیمت سهام تاثیر می گذارند [۱۸]. مدیریت شرکت باید در راستای تعیین منابع مالی مناسب هزینه منابع متعدد مالی را مشخص کند و نیز آثاری را که این منابع بر بازده شرکت و در نهایت قیمت سهام، تاثیر دارد را مشخص نماید [۱۰]. راهبرد تامین مالی در شرکت ها، از مباحث مهم دانشمندان مالی و حسابداری است، از اهداف مهم تامین مالی، انجام سرمایه گذاری در شرکت ها برای سودآوری بیشتر است. طرق مختلف تامین مالی، شامل تامین مالی داخلی و خارجی یا ترکیبی از این دو نوع است [۵].

ساختار سرمایه اصولاً یکی از موضوعات مهم در تئوری مدرن مالی می باشد که تنها در سالهای اخیر مطرح نشده، بلکه کانون توجه محققین در چند دهه ی اخیر بوده است. نیاز به تامین مالی از آنجا ناشی می شود که اولاً ارزش شرکتها موجب می گردد که برای خرید دارایی های جدید، افزایش ظرفیت کارخانه، استخدام نیروی جدید و خرید مواد اولیه، نیاز به وجوهی احساس شود و این وجوه مالی در قالب منابع مالی مطرح می شود [۴]. منابع مالی می توانند دو اثر کوتاه مدت و بلند مدت بر روی عملکرد مالی داشته باشد، اثر بلند مدت مربوط به تأثیرات آتی است که به جهت صرف این وجوه در پروژههای با ارزش فعلی خالص مثبت، بر قیمت، بازده و در کل بر منافع سهامداران دارد؛ زیرا اگر شرکتی

منابع مناسب جذب و مصارف بهینه ای داشته باشد سود خالص شرکت افزایش یافته و بر ارزش شرکت افزوده می گردد. اثر دوم، اثر کوتاه مدت و یا لحظه ای است که مربوط به نشست اطلاعات درونی شرکت به بازار سرمایه می باشد زیرا هر گونه اطلاعاتی اعم از اطلاعات مالی و تولیدی که به نظر سهامداران و متخصصین بازار، مهم و تأثیر گذار باشد، عکس العمل بازار سرمایه را بر خواهد انگیخت [۱۷].

منابع مختلف تأمین مالی، انجام سرمایه گذاری مطلوب را ممکن ساخته و پیامدهای سرمایه گذاری بهینه، افزایش بازده و نهایتاً افزایش ثروت سهامداران می باشد [۲۵]. از آنجایی که سرمایه گذاری یک امر ضروری و حیاتی در جهت رشد و شکوفایی اقتصادی کشور است اصولاً سرمایه گذاری در شرکتها مستلزم پذیرش مخاطره و ریسک است و بازده، عامل کلیدی تصمیم گیری سرمایه گذاری است. به همین علت شناخت منابع مختلف تأمین مالی و تأثیرات آنها بر انواع ریسک برای سرمایه گذاری اهمیت ویژه ای دارد [۲۰].

سازمان ها به منظور دسترسی به وضعیت مطلوب و برنامه های بلند مدت باید تصمیم های استراتژیک را بر مبنای داده های قابل اطمینان که محصول نهایی سیستم های مالی و بودجه است اتخاذ نمایند [۲۳]. همچنین برای افزایش بهره وری و برقراری ارتباط بین اهداف با برنامه های عملیاتی می بایستی نظام های بودجه ریزی خود را در یک فرایند بهبود یا تغییر به یک نظام عملکرد محور که در آن ارتباط بین منابع مالی و عملکرد شفاف قابل اطمینان در فرایند بودجه ای استفاده نمایند. از این رو تبدیل داده های اولیه به اطلاعات مفید و اثر بخش در راستای دستیابی به اهداف سازمان الزامی است و در این میان استفاده از مدل های علمی میتواند کمک شایانی نماید [۹].

موضوع مورد نظر از این جهت دارای اهمیت و ضرورت است که با تحقیق در این زمینه و ارائه الگوی مناسب نظام پیشنهادات به ارزیابی و الویت بندی منابع تأمین مالی جهت اجرای پروژه های صدرای استان بوشهر پرداخته و با توجه به اینکه تاکنون این سیستم در جهت اجرای پروژه های این شرکت در استان بوشهر مورد توجه جدی قرار نگرفته است و یا به دلیل به کارگیری ضعیف آن، به کندی حرکت می کند و استقبال روزافزون از نظام پیشنهادات در اکثر کشورهای جهان، تحقیق درباره این نظام را برای کاربرد آن در سطح کشور، ضروری می نماید و همچنین قابل ذکر است که کاربرد این نظام در سازمانها و دانشگاه ها باعث پیشرفت و ارتقاء در سطح جهانی می گردد.

باید عنوان کرد که در بسیاری از پروژهها به دلیل مسایلی مانند حجم بالای سرمایه مورد نیاز حساسیت بالای پروژهها از نظر مسایل سیاسی، اقتصادی و امنیتی، عدم تمایل حضور خارجیان و سرمایه گذاری آنها مساله تأمین مالی مورد توجه مسوولان حکومتی قرار میگیرد. در تعدادی از پروژهها با حمایتها و اعتبارات دولتی میتوان وجوه مورد نیاز را تأمین کرد، اما در پروژههای مهم و زیر ساختی مورد نیاز کشور که امکان تأمین مالی آن توسط دولت فراهم نیست مانند پروژههای نفتی، گازی، پتروشیمی و بسیاری از صنایع دیگر برای توسعه زیر ساختها نیاز اساسی برای حضور سرمایه گذاری خارجی و استفاده از تسهیلات بانکها و موسسات خارجی وجود دارد [۱۶].

هر یک از منابع تأمین سرمایه گذاری، دارای میزان ریسک پذیری خاص خود هستند. بازده مورد انتظار (سود یا بهره دریافتی) آنها نیز بر همین اساس متفاوت هستند [۶]. حجم تأمین مالی نیز عامل با اهمیتی است زیرا برخی از منابع تأمین مالی که قادر به انجام آن هستند محدودیت دارند و برای برخی دیگر تأمین مالی کمتر از یک میزان مشخص توجیه ندارد و به عبارتی در میزان کف تأمین مالی محدودیت وجود دارد. زمان خروج از پروژه یا شرکت یا به عبارتی دیگر افق زمانی سرمایه گذاری نیز عامل با اهمیتی در منابع تأمین مالی می باشد [۱۲].

تاکنون تحقیقات فراوانی در دنیا و همچنین در کشورمان ایران در زمینه تأمین مالی انجام گرفته، لیکن به دلیل اهمیت موضوع در سودآوری و آینده فعالیت انتفاعی شرکتهای و شیوه های جدید ونوپای تأمین مالی در بازارهای پولی، مالی و قابلیت اطمینان، همچنان جای تفکر و تأمل در این زمینه بسیار است.

ارضاء و قاسم پور (۱۳۹۶) در مقاله ای با استفاده از شاخص هایی از جمله کفایت سرمایه، کیفیت دارایی، مدیریت، سودآوری، نقدینگی و ریسک با استفاده از روش تحلیل سلسله مراتبی اقدام به رتبه بندی در صنعت بانکداری کرده اند [۱].

ثابتی (۱۳۹۵) در مطالعه خود به بررسی آثار استفاده از روشهای متداول تأمین مالی در پروژه های شهرداری تهران پرداختند با توجه به نتایج استفاده از روشهای تأمین مالی فاینانس (وام گیری) نتایج قابل قبول تری از نظر اهداف هزینه ای و زمانی خواهند داشت. روش مشارکت مدنی در مجموع به دلیل عدم امکان ایفای تعهدات شرکا به نحوه مناسب، در حال حاضر نتایج قابل قبولی به دست نمی دهد [۴].

محمدی (۱۳۹۵) در پایان نامه خود به بررسی آسیبهای تأمین مالی طرحهای توسعه شهری بر اساس رویکرد مشارکت عمومی و خصوصی پرداخته که تحلیل داده های کیفی مشخص کرد که زیر مقوله های تأمین مالی طرحهای توسعه شهری بر اساس رویکرد مشارکت عمومی و خصوصی عبارتاند از: برنامه ریزی هدفمند، ارائه خدمات و ایجاد زیرساختهای مطلوبتر، ساختار بهینه سرمایه، تأمین مالی مطلوب، بودجه متعارف و غیر بهینه شهرداریها؛ فعال کردن پروژه های زیربنایی، کمبود بودجه ها، نیازهای شهری زیاد، توصیه شدن رویکرد مشارکت خصوصی و عمومی در بودجه، تقسیم ریسک، نوسازی تسهیلات عمومی، تخصص و کارایی بخش خصوصی، مدیریت کارآمد و بهینه بخش خصوصی، نوآوری بخش خصوصی، توجیه پذیری قرارداد بلندمدت، شفافیت نقش و کاهش هزینه ها [۱۴].

جلیلی و قنوتی (۱۳۹۲) به بررسی تأثیر مالکیت دولتی و خصوصی بر عملکرد شرکتهای از منظر چهار رویکرد مالی، اقتصادی، حسابداری و تلفیقی، بررسی و کیفیت سودهای پرداخته اند نتایج به دست آمده حاکی از این شد که کیفیت سود در شرکتهای دولتی و خصوصی به طور نسبی با یکدیگر اختلاف معنی داری دارند؛ در پایان نیز با استفاده از معادلات ساختاری، تأثیر ساختاری کیفیت سود بر عملکرد در شرکتهای دولتی قویتر از شرکتهای خصوصی نشان داده شد [۱۱].

موتا و موریرا (۲۰۱۵) در پژوهشی به دنبال شناسایی عوامل پنهان در گسترش سرمایه گذاری بخش خصوصی با تأکید بر اهمیت عوامل غیرمالی (مانند سیاسی، حقوقی و اقتصاد کلان) در چارچوب کشورهای اروپا پرداختند. نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد که محیط اقتصاد کلان - نمایندگی آزادی اقتصادی، رقابت و نرخ بیکاری - برای مشارکت عمومی - خصوصی ضروری است و همچنین نظام حقوقی که در آن کیفیتهای نظارتی و حاکمیت مؤثر قانون با اجرای مؤثر از یک ارتباط مشارکت عمومی - خصوصی همراه هستند [۲۷].

فاماکن، کوما-آگبنیو، آکینوا، اوناچنجی^۲ (۲۰۱۴) در مطالعه خود با عنوان «بررسی عوامل حیاتی موفقیت و مزایای مشارکت عمومی خصوصی در پروژه های ساخت و ساز» نشان داد که پروژه های مشارکت عمومی خصوصی میتواند مزایای قابل توجهی مانند اثربخشی هزینه و بهبود کیفیت خدمات میباشد البته اگر شرکا به توافق اولیه وفادار باقی بمانند [۲۲].

1 Mota & Moreira

2 Famakin, I. O. Kuma-Agbenyo, M. Akinola, J. A. Onatunji, O. O

بیسادا^۳ (۲۰۱۳) در مقاله ای با عنوان «سرمایه گذاری در کشورهای ضعیف: بخش خصوصی به عنوان منابع طبیعی و ناسازگاری در آفریقا» نتیجه می گیرد سرمایه گذاری خصوصی به شدت تحت تأثیر ریسک سلب مالکیت، درجه آزادی شهروندی و بوروکراسی قرار داشته و رشد اقتصادی نیز متأثر از ریسک سلب مالکیت و عدم پابندی به قراردادها در بلندمدت است [۱۹].

از نظر مدیر مالی، تعیین روشهای تأمین مالی در یک شرکت حائز اهمیت بوده بنابراین مدیران مالی سعی می کنند با انتخاب بهترین نوع روش تأمین مالی بتوانند، بهینه ترین تصمیم گیری را داشته باشند. پژوهش حاضر بر آن است تا با رتبه بندی عوامل موثر بر شیوه های تأمین مالی پروژه ها و همچنین شناسایی عوامل موثر بر شیوه های تأمین مالی از جمله (عوامل داخلی-عوامل منابع تأمین مالی-عوامل کلان اقتصادی) بتواند بر اساس یک راهکار کارا و موثر در شرکت صدرای بوشهر بهترین و موثرترین روش تأمین مالی را انتخاب کند. یکی از اهداف مهم مدیریت مالی حداکثر نمودن ثروت سهامداران است. به این منظور، هدف مدیران مالی یافتن راههای تأمین منابع مالی برای رسیدن به این اهداف است. وظایف اصلی مدیران مالی، تصمیم گیری در ارتباط با تأمین مالی، سرمایه گذاری و تقسیم سود است. با توجه به اهمیت موضوع، این تحقیق با بررسی تأثیر روش های مختلف تأمین مالی بر ساختارهای مالی شرکتها تلاش می نماید اطلاعات مفیدی در خصوص نحوه تأمین مالی پروژه های شرکت صدرا که بزرگترین شرکتهای صنعتی دریایی ایرانی محسوب میگردد جهت انتخاب سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان به شرکت و همچنین بهبود شرایط تصمیم گیری مدیران آن ارائه دهد. در این راستا این تحقیق دارای یک هدف اصلی و چهار هدف فرعی است؛

هدف اصلی:

رتبه بندی عوامل موثر در شیوه های تأمین منابع مالی پروژه ها در شرکت صنعتی دریایی صدرا در استان بوشهر.

اهداف فرعی:

- ۱- شناسایی عوامل موثر در شیوه های تأمین مالی شرکت ها
- ۲- رتبه بندی عوامل داخلی موثر در شیوه های تأمین مالی شرکت ها
- ۳- رتبه بندی عوامل مالی موثر بر شیوه های تأمین مالی شرکت ها.
- ۴- رتبه بندی عوامل کلان محیطی - اقتصادی موثر در شیوه تأمین مالی شرکت ها.

۲. روش تحقیق

این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه تحقیق پژوهش عملیاتی و به صورت توصیفی - تحلیلی است؛ و همچنین بر اساس نحوه گردآوری داده ها از نوع تحقیقات میدانی است. ابزار تحقیق جهت شناسایی عوامل موثر بر منابع تأمین مالی، کتابخانه ای و مراجعه به کتب و مقالات تخصصی است و جهت الویت بندی پرسش نامه مقایسه زوجی است. جامعه آماری مورد بررسی در این تحقیق، مدیران و پرسنل مالی، مدیران ارشد بانکهای تجاری بزرگ و اساتید اقتصاد دانشگاهی (۱۳۳ نفر) در استان بوشهر می باشد.

نمونه گیری انجام شده در این پژوهش شامل دو بخش می باشد: در بخش نخست نیاز است تا معیارها و عوامل موثر بر انتخاب روش تأمین مالی مشخص گردد، بدین منظور با توجه به محدودیت های دسترسی به خبرگان و مدیران، از مدیران ارشد و پرسنل مالی شرکت صدرا و همچنین خبرگان مالی و دانشگاهی نمونه گیری متوالی و هدفمند به عمل

آمد. در این مرحله با توجه به جامعه آماری کوچک جهت موضوع، ۹۳ فقره پرسشنامه در بین نمونه انتخابی توزیع گردید که در این میان ۸۶ نفر به پرسشنامه اول پاسخ کامل دادند.

در بخش دوم با توجه به نوع مقایسات زوجی بین عوامل انتخابی از نتایج پرسشنامه اول، جهت انجام فرایند تکنیک فرایند سلسله مراتبی نمونه گیری هدفمند از کارشناسان و خبرگان مالی بانکی، مدیران ارشد، مدیران و معاونین مالی و اساتید مالی دانشگاهی صورت پذیرفت و از ۹۳ فقره پرسشنامه توزیعی انتخابی، ۵۰ نفر از خبرگان حاضر به همکاری و تکمیل پرسشنامه گردیدند.

در این تحقیق برای جمع آوری اطلاعات مورد نیاز مباحث تئوری از روش کتابخانه ای و پایان نامه های دانشگاهی استفاده شده است همچنین برای جمع آوری اطلاعات مالی در جهت آزمون فرضیه ها از منابع و اطلاعات موجود و برای اولویت بندی آنها از روش نمونه گیری هدفمند استفاده شده است.

تحقیق حاضر دارای دو نوع پرسشنامه توصیفی و تحلیلی می باشد که جهت جمع آوری داده های مورد نیاز، از یکسری سؤالات بسته با طیف پنج گزینه ای لیکرت استفاده شده است. بدین ترتیب پاسخگو برای پاسخ دادن به هر کدام از سؤالات پرسشنامه باید یکی از گزینه ها را انتخاب نماید.

در اولین گام برای تجزیه و تحلیل داده های جمع آوری شده ابتدا در سطح توصیفی با استفاده از شاخص های آماری به توصیف و تلخیص ویژگی های جمعیت شناختی افراد نمونه در تحقیق شامل وضعیت سنی، میزان تحصیلات، سابقه کار و نوع جنسیت پرداخته میشود. سپس در سطح تحلیلی با استفاده از روشهای تحلیلی آماری و از تکنیک تحقیق در عملیات با کمک نرم افزار SPSS و آزمون تحلیل داده ها و جهت پاسخ به سؤالات مطرح شده پرداخته میشود. در گام نهایی با استفاده از تکنیک فرآیند تحلیل پوششی داده ها وزن معیارها تعیین و رتبه بندی نهایی بدست می آید.

در این پژوهش، با استفاده از طیف لیکرت (۵ گزینه ای (نظرات و دیدگاه های پاسخگویان برای پرسشنامه مطابق جدول زیر گرد آوری شده است. برای کسب اطمینان از روایی محتوایی سؤالات موجود در پرسشنامه، اقدام به کسب نظر متخصصین آکادمیک شد که به همین منظور محقق آنها را در اختیار تعدادی از اساتید محترم دانشگاه از جمله استاد راهنما و مشاور تحقیق قرار داده شده و با توجه به نظرات آنها، نکات مبهم و نارسای پرسشنامه در قسمت توضیحات پرسشنامه درج و روایی پرسشنامه نهایی توسط افراد مذکور مورد تایید قرار گرفت. متغیرهای تحقیق مورد آزمون پایایی با ضریب آلفای کرونباخ قرا گرفته و برای تمام معیارها مقدار بیش از ۰/۷ بدست آمد. با توجه به کاربردی بودن تحقیق، میتوان نتیجه گرفت پایایی ابزار تحقیق مورد تایید بوده و نتایج نمونه قابل تعمیم به جامعه آماری می باشد.

جدول شماره ۱. آزمون پایایی پرسشنامه

ردیف	شرح معیار	گویه	ضریب آلفای کرونباخ
۱	معیارها و عوامل داخلی شرکت	۹-۱	۰/۷۶۵
۲	معیارها و عوامل تامین کننده	۱۴-۱۰	۰/۷۶۹
۳	عوامل محیط کلان	۳۰-۱۵	۰/۸۲۷
۴	کل	۳۰-۱	۰/۸۶۴

در این پژوهش، پس از جمع آوری داده ها با کمک پرسشنامه تحقیق برای تجزیه و تحلیل داده ها، در بخش اول شاخص های جمعیت شناختی همچون جنسیت، سابقه کار، تحصیلات و سن مورد سنجش توصیفی قرار گرفت و در بخش دوم برای تحلیل روابط معناداری بین متغیرهای موثر بر تأمین منابع مالی از آزمون های استنباطی تعیین رابطه (آزمون آماری همبستگی پیرسون) با استفاده از برنامه نرم افزاری SPSS انجام پذیرفته است. در بخش دوم تحقیق متغیرهای موثر با استفاده از تکنیک فرایند تحلیل سلسله مراتبی مورد ارزش سنجی و رتبه بندی قرار گرفته و اولویت بندی گردیده است.

۳. بحث و نتیجه گیری

در این قسمت به تفسیر نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده های استخراج شده پرداخته و بر اساس و مبنای فرضیات تحقیق و اهداف آن، راهکارهای مدیریتی مناسب و همچنین پیشنهاداتی مبتنی بر یافته های پژوهش، ارائه گردید. در روش های تحقیق توصیفی - همبستگی، به منظور تحلیل داده ها براساس فرضیاتی که مطرح می گردد نیاز است از طریق آزمون های فرض آماری و یا استفاده از تکنیک های تحقیق در عملیات تجزیه و تحلیل قابل استناد صورت پذیرد. این تحقیق دارای سوالاتی است که با استفاده از روش های آماری و آزمون t مورد بررسی قرار گرفته اند.

۱.۳. آمار توصیفی

در این قسمت جهت تجزیه و تحلیل داده ها از تکنیک های آمار توصیفی نظیر جدول فراوانی و ترسیم نمودارهای آماری برای بررسی چگونگی توزیع نمونه آماری از حیث چگونگی توزیع نمونه آماری از حیث متغیرهایی نظیر سن، مدرک تحصیلی، سابقه کار و نوع جنسیت پرداخته می شود. در این تحقیق بواسطه اینکه در فرایند تحقیق و جمع آوری داده ها، از متخصصین مرتبط نمونه گیری شده است به همین جهت ویژگی ها و شاخص های مرتبط با فرایند تحقیق مورد بررسی دارای ویژگی خاصی در نمونه گیری بوده و محدودیت هایی را در انتخاب نمونه های آشنا به موضوع پژوهش ایجاد نمود.

شاخص محدوده سنی به ۴ طبقه سنی کمتر از ۳۰ سال، ۳۱-۴۰ سال، ۴۱-۵۰ و بزرگتر از ۵۰ سال دسته بندی شده است. تعداد پاسخ دهندگان در پرسشنامه اول براساس طبقه بندی فوق به ترتیب ۲۸، ۱۰، ۱۷، ۳۱ نفر و در پرسشنامه دوم به ترتیب ۷، ۱۵، ۱۹، ۹ نفر می باشد. بیشترین تعداد پاسخ دهندگان در پرسشنامه اول بین ۳۱ تا ۴۰ سال بودند، ولی در پرسشنامه دوم ۴۱ تا ۵۰ سال سن داشته اند؛ که با توجه به تفاوت سطح تحصیلات در شاخص تحصیلات هماهنگ می باشد. تراکم سنی پاسخ دهندگان در هر دو پرسشنامه به طبقه کمتر از ۴۰ سال اختصاص دارد.

ویژگی های نمونه براساس شاخص تحصیلات نشان می دهد که در پرسشنامه اول تعداد پاسخ دهنده با تحصیلات دیپلم و کمتر وجود نداشته و در سطح کاردانی یک نفر، سطح کارشناسی ۲۶ نفر، کارشناسی ارشد ۴۶ نفر و دکتری ۱۳ نفر می باشند. براساس این شاخص ۵۷ نفر از ۸۶ پاسخ دهندگان (۶۸/۶٪) سطح تحصیلات کارشناسی ارشد و دکتری داشته اند که نشان از وجود پاسخ دهندگان تحصیل کرده و علمی در نمونه گیری انجام شده است. در پرسشنامه دوم (مقیاسات زوجی) که توسط خبرگان و کارشناسان مالی تکمیل گردیده دارای تحصیلات کارشناسی به بالا بوده و در آن ۱۱ نفر دارای تحصیلات کارشناسی (۲۲٪)، ۲۹ نفر کارشناسی ارشد (۵۸٪) و ۱۰ نفر دکتری (۲۰٪) هستند. سطح تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری با ۳۹ نفر از مجموع ۵۰ نفر پاسخ دهندگان (۷۸٪) بیشترین تعداد نمونه را داراست که نشان از سطح تحصیلی بسیار بالای تحصیلی نمونه و علمی بودن پاسخ جمع آوری شده در ابزار پرسشنامه دارد.

شاخص میزان تحصیلات و تجربه علمی مخاطبان و پاسخ دهندگان به ۵ طبقه دیپلم و کمتر، کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری دسته بندی شده که در پرسشنامه اول تعداد پاسخ دهنده با تحصیلات دیپلم و کمتر وجود نداشته و در سطح کاردانی یک نفر، سطح کارشناسی ۲۶ نفر، کارشناسی ارشد ۴۶ نفر و دکتری ۱۳ نفر میباشند. براساس این شاخص ۵۷ نفر از ۸۶ پاسخ دهندگان (۶۸/۶٪) سطح تحصیلات کارشناسی ارشد و دکتری داشته اند که نشان از وجود پاسخ دهندگان تحصیلکرده و علمی در نمونه گیری انجام شده است. در پرسشنامه دوم (مقایسات زوجی) که توسط خبرگان و کارشناسان مالی تکمیل گردیده دارای تحصیلات کارشناسی به بالا بوده و در آن ۱۱ نفر دارای تحصیلات کارشناسی (۲۲٪)، ۲۹ نفر کارشناسی ارشد (۵۸٪) و ۱۰ نفر دکتری (۲۰٪) هستند. سطح تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری با ۳۹ نفر از مجموع ۵۰ نفر پاسخ دهندگان (۷۸٪) بیشترین تعداد نمونه را داراست که نشان از سطح تحصیلی بسیار بالای تحصیلی نمونه و علمی بودن پاسخ جمع آوری شده در ابزار پرسشنامه دارد.

۴. آمار استنباطی و تجزیه و تحلیل متغیرها

پس از توصیف شاخص های نمونه در بخش آمارهای توصیفی در مورد نمونه گیری انجام شده، نیاز است تا داده های جمع آوری شده از نمونه بوسیله روش های آماری و عملیاتی مورد ارزیابی قرار گیرد. این تحقیق دارای سوالاتی است که با استفاده از روش های آماری و آزمون t مورد بررسی قرار گرفته اند.

۴.۱. سوال فرعی اول تحقیق؛ چه عواملی بر تصمیم گیری در خصوص شیوه های تامین مالی در شرکت نقش دارند؟

جهت پاسخ به این سوال هریک از عوامل شناسایی شده در تحقیق که در ادبیات تحقیق از مطالعه متون و مقالات تحت سه گروه معیارهای داخلی شرکت، معیارهای تامین کننده و معیارهای محیط کلان دسته بندی و انتخاب گردیدند، مورد آزمون t یک طرفه قرار گرفت. بدین نحو که زمانی یک عامل در تصمیم گیری نقش دارد که در آن آماره آزمون t یک طرفه در سطح اطمینان ۹۵٪ بیش از ۱/۶۴۵ باشد.

با توجه به آزمون t انجام شده برای متغیرهای تصمیم مورد بررسی نتایج زیر از آزمون t که نتایج آن در جدول فوق حاصل شده، بدست آمد:

- تمام عوامل مرتبط با شرایط داخلی شرکت شامل ساختار سهامداران، تعداد پروژه های در دست اقدام، مدیریت شرکت، وجود سفارشات آتی، ساختار اندوخته غیرسرمایه شرکت، وضعیت اعتباری و وجه شرکت و مدت زمان تحصیل منابع مالی با دارا بودن آماره t بالاتر از ۱/۶۴۵ به عنوان عوامل مهم در تصمیم گیری در شیوه تامین مالی شرکت در سطح اطمینان ۹۵٪ در نظر گرفته شده اند.

- تمام عوامل مرتبط با شرایط و عوامل تامین کننده منابع مالی شامل نوع و بازار تامین مالی، ریسک پیش بینی شده تامین مالی، طول مدت زمان به نتیجه رسید پروژه و آغاز بازگشت منابع تحصیل شده به تامین کننده، حجم منابع مالی مورد نیاز متقاضی و بازده مورد انتظار پروژه با دارا بودن آماره t بالاتر از ۱/۶۴۵ به عنوان عوامل مهم در تصمیم گیری در شیوه تامین مالی شرکت در سطح اطمینان ۹۵٪ در نظر گرفته شده اند.

- از عوامل مرتبط با عوامل محیط کلان اقتصادی معیارهای وضعیت رکود یا تورمی در اقتصاد، سیاست پولی بانک مرکزی، سیاست های مالی دولت، سیاست های نظارتی بانک مرکزی، محدودیت های تامین مالی در بازارهای پولی و مالی، افق زمانی امید به آینده، نرخ بهره بازار، میزان کارایی بازارهای پولی و مالی، درجه رشد اقتصادی، نرخ

مالیاتها، وضعی ارتباط اقتصادی با سایر کشورها، میزان تجهیزات سرمایه‌ای پروژه با دارا بودن آماره بالاتر از ۱/۶۴۵ به عنوان عوامل مهم در تصمیم‌گیری در شیوه تأمین مالی شرکت در سطح اطمینان ۹۵٪ در نظر گرفته شده‌اند.

- همچنین معیارهای محدودیت‌های شرعی و فانونی بانکداری اسلامی، گستردگی یا محدود بودن بازار مشتریان، نوع بازار محصول با دارا بودن آماره آزمون کمتر ۱/۶۴۵ به عنوان عوامل تأثیرگذار در تصمیم‌گیری انتخاب شیوه تأمین مالی شرکت در سطح اطمینان ۹۵٪ در نظر گرفته نشده است. به نظر می‌رسد که این امر مربوط به نوع صنعت و ساختار انحصاری داخلی و محدود خارجی بازار مشتریان شرکت در حوزه کشتی‌سازی می‌باشد.

۲,۴. سوال فرعی دوم تحقیق؛ چگونه می‌توان معیارهای داخلی تصمیم‌گیری در خصوص انتخاب شیوه تأمین مالی در شرکت صدرا بوشهر را رتبه بندی نمود؟

جهت پاسخ به این پرسش ۹ معیار داخلی مهم در تصمیم‌گیری در خصوص شیوه تأمین مالی در شرکت صدرا شامل ساختار سهامداران، تعداد پروژه‌های در دست اقدام، مدیریت شرکت، مدت زمان رسیدن به نتیجه پروژه، هزینه تأمین مالی برای شرکت، وجود سفارشات آتی، ساختار اندوخته غیر سرمایه‌ای شرکت، وضعیت اعتباری و برند شرکت، مدت زمان حصول تأمین نیاز مالی در یک شیوه تأمین مالی توسط خبرگان دانشگاهی و مدیران شرکت صدرا مورد آزمون مقایسات زوجی قرار گرفت.

جدول ۲. رتبه بندی معیارهای داخلی شرکت به روش AHP

شرح معیار	وزن معیار	رتبه
هزینه (نرخ و هزینه) تأمین مالی	۰/۲۳۵	۱
وجود سفارشات آتی شرکت،	۰/۱۷	۳
وضعیت اعتباری و وجه شرکت	۰/۱۷۶	۲
ساختار اندوخته غیر سرمایه شرکت	۰/۰۶۳۷	۷
مدت زمان رسیدن به نتیجه (پروژه)	۰/۰۸۰۹	۵
ساختار سهامداران	۰/۰۹۳۶	۴
مدت زمان مورد نیاز برای رسیدن به تأمین مالی از طریق یکی از شیوه‌های تأمین مالی	۰/۰۴۹۳	۹
مدیریت شرکت	۰/۰۷۷۵	۶
تعداد پروژه‌های در دست اقدام شرکت	۰/۰۵۴۲	۸

جدول تجمیعی بدست آمده با استفاده از تکنیک فرآیند تحلیل سلسله‌مراتبی و با روش میانگین حسابی سطری اهمیت سنجی گردیده و وزن معیارهای کلان تصمیم‌گیری به شرح جدول (۲) استخراج گردید. برحسب وزن‌های بدست آمده، شاخص هزینه تأمین مالی، وضعیت اعتباری و برند شرکت، وجود سفارشات آتی، ساختار سهامداران، مدت زمان رسیدن به نتیجه پروژه، مدیریت شرکت، ساختار اندوخته غیر سرمایه، تعداد پروژه‌های در حال اقدام و مدت زمان نیاز برای تأمین مالی از طریق یکی از شیوه‌های تأمین مالی به ترتیب رتبه اول تا نهم در از مجموعه معیارهای داخلی شرکت در خصوص تصمیم‌گیری شیوه‌های تأمین مالی در شرکت صدرا دارا هستند.

۳,۴. سوال فرعی سوم تحقیق؛ چگونه می توان معیارهای تامین کنندگان منابع مالی در تصمیم گیری در خصوص انتخاب شیوه تامین مالی در شرکت صدرا بوشهر را رتبه بندی نمود؟

جهت پاسخ به این پرسش ۵ شاخص ارزیابی مهم مربوط به تامین کنندگان منابع مالی شامل نوع و بازار تامین منابع مالی، ریسک پیش بینی شده تامین مالی، دوره زمانی به نتیجه رسیدن پروژه از نظر تامین کننده، حجم مالی مورد نیاز و بازده مورد انتظار از پروژه نیازمند تامین مالی توسط خبرگان دانشگاهی و مدیران شرکت صدرا مورد آزمون مقایسات زوجی قرار گرفت.

جدول ۳. رتبه بندی شاخص های تامین کننده منابع مالی شرکت به روش AHP

شرح معیار	وزن معیار	رتبه
حجم مالی مورد نیاز	۰/۲۴۴۶	۱
بازده مورد انتظار از پروژه	۰/۲۲۳۶	۲
دوره زمانی (کوتامدت/بلندمدت) به اتمام رسیدن پروژه	۰/۱۹۲۲	۳
ریسک پیش بینی شده تامین مالی	۰/۱۶۰۶	۵
نوع و بازار تامین مالی	۰/۱۷۹	۴

جدول تجمیعی بدست آمده با استفاده از تکنیک فرآیند تحلیل سلسله مراتبی و با روش میانگین حسابی سطری اهمیت سنجی گردیده و وزن شاخص های تامین کننده منابع مالی به شرح جدول ۳ استخراج گردید. برحسب وزن های بدست آمده، شاخص بازده حجم مالی مورد نیاز، بازده مورد انتظار از پروژه، دوره زمانی (کوتاه مدت/بلندمدت) به اتمام رسیدن پروژه، نوع و بازار تامین مالی و ریسک پیش بینی شده تامین مالی به ترتیب رتبه اول تا پنجم از مجموعه معیارهای تامین کنندگان منابع مالی در شرکت صدرا دارا هستند.

۴,۴. سوال فرعی چهارم تحقیق؛ چگونه میتوان معیارهای محیط کلان اقتصادی تصمیم گیری در خصوص انتخاب شیوه تامین مالی در شرکت صدرا بوشهر را رتبه بندی نمود؟

جهت پاسخ به این پرسش ۱۴ شاخص ارزیابی مهم مربوط به محیط کلان اقتصادی شامل وضعیت رکود/تورمی فعلی اقتصاد، سیاست های پولی بانک مرکزی، سیاست های مالی دولت، سیاست های نظارتی بانک مرکزی، محدودیت های تامین مالی در بازارهای پولی و مالی، افق زمانی امید به آینده و بهبود در وضعیت اقتصادی، نرخ بهره بازار غیر رسمی، میزان کارایی بازارهای پولی و مالی، درجه رشد اقتصادی، نرخ مالیاتها، وضعیت ارتباطات اقتصادی خارجی، میزان بازدهی کل جامعه و بنگاههای اقتصادی، میزان تجهیزات سرمایه ای و میزان سهم بخش های مختلف بازارهای پولی و مالی توسط خبرگان دانشگاهی و مدیران شرکت صدرا مورد آزمون مقایسات زوجی قرار گرفت.

جدول تجمیعی بدست آمده با استفاده از تکنیک فرآیند تحلیل سلسله مراتبی و با روش میانگین حسابی سطری اهمیت سنجی گردیده و وزن شاخص های محیط کلان اقتصادی به شرح جدول (۴) استخراج گردید.

جدول ۴. رتبه بندی شاخص های محیط کلان اقتصادی به روش AHP

رتبه	وزن معیار	شرح معیار
۱	۰/۱۳۲	محدودیت های تامین مالی در بازارهای پولی و مالی
۴	۰/۰۸۹۳	میزان سهم بخش های مختلف بازارهای پولی و مالی
۲	۰/۱۱۲۶	سیاست های نظارتی بانک مرکزی
۶	۰/۰۷۹۲	میزان بازدهی کل جامعه و بنگاههای اقتصادی
۵	۰/۰۸۵۴	افق زمانی امید به آینده و بهبود در وضعیت اقتصادی
۳	۰/۰۹۲۷	سیاست مالی دولت
۹	۰/۰۵۸	درجه رشد اقتصادی
۱۱	۰/۰۴۲۶	میزان تجهیزات سرمایه ای
۷	۰/۰۷۴	نرخ بهره بازار (غیر بازار پول و سرمایه)
۸	۰/۰۷۳۲	میزان کارایی بازارهای پولی و مالی عمومی جامعه
۱۰	۰/۰۵۶	وضعیت رکورد یا تورمی فعلی اقتصاد
۱۲	۰/۰۳۸۶	نرخ مالیاتها
۱۴	۰/۰۳۲۰	وضعیت ارتباط اقتصادی با سایر کشورها و احتمال انعقاد قراردادهای خارجی
۱۳	۰/۰۳۴۳	سیاست های پولی بانک مرکزی (مانند نرخ بهره، عملیات بازار باز و انقباض و انبساط پولی و...)

برحسب وزن های بدست آمده، شاخص محدودیت های تامین مالی در بازارهای پولی و مالی، سیاست های نظارتی بانک مرکزی، سیاست های مالی دولت، میزان سهم بخش های مختلف بازارهای پولی و مالی، افق زمانی امید به آینده و بهبود در وضعیت های اقتصادی، میزان بازدهی کل جامعه و بنگاههای اقتصادی، نرخ بهره بازار، میزان کارایی بازارهای پولی و مالی کل جامعه، درجه رشد اقتصادی، وضعیت رکودی و تورمی فعلی اقتصادی، میزان تجهیزات سرمایه ای، نرخ مالیاتها، سیاستهای پولی بانک مرکزی و وضعیت ارتباطات اقتصادی خارجی به ترتیب رتبه اول تا چهاردهم را از مجموعه معیارهای محیط کلان اقتصادی در شرکت صدرا دارا هستند.

۵,۴. سوال اصلی تحقیق؛ چگونه میتوان معیارهای تصمیم گیری در خصوص انتخاب شیوه تامین مالی در شرکت صدرا بوشهر را رتبه بندی نمود؟

جهت پاسخ به این پرسش سه معیار کلی معیارهای داخلی شرکت، معیارهای تامین کنندگان و معیارهای محیط کلان مورد مقایسات زوجی توسط خبرگان دانشگاهی و مدیران شرکت صدرا قرار گرفت.

جدول ۵. وزن شاخص های اصلی به روش AHP

شرح معیار	وزن معیار	رتبه
معیارهای داخلی شرکت	۰/۲۸۱۴	۲
معیارهای تامین کنندگان	۰/۴۳۹۳	۱
معیارهای محیط کلان	۰/۲۷۹۳	۳

جدول تجمیعی بدست آمده با استفاده از تکنیک فرآیند تحلیل سلسله مراتبی و با روش میانگین حسابی سطری اهمیت سنجی گردیده و وزن معیارهای کلان تصمیم گیری به شرح جدول (۵) استخراج گردید برحسب وزن های بدست آمده، معیارهای تامین کنندگان مالی، معیارهای داخلی شرکت و معیارهای محیط کلان شرکت به ترتیب رتبه اول تا سوم را در خصوص تصمیم گیری شیوه های تامین مالی در شرکت صدرا دارا هستند.

جدول ۶. جدول محاسبات نرخ ناسازگای مربوط به معیارهای اصلی

شرح شاخص	وزن شاخص	مجموع بردار وزنی	بردار سازگاری	شاخص سازگاری	شاخص ناسازگاری تصادفی	نرخ ناسازگاری
معیارهای داخلی شرکت	۰/۲۸۱۴	۰/۸۴۵۴۶۳	۳/۰۰۴۴۸۹			
معیارهای تامین کننده	۰/۴۳۹۳	۱/۰۲۷/۳۲۱	۳/۰۰۷۱۱۸	۰/۰۰۲۶۲۹	۰/۵۸	۰/۰۰۴۵۳۲
معیارهای محیط کلان اقتصادی	۰/۲۷۹۳	۰/۸۳۹۰۶۴	۳/۰۰۴۱۶۶			

جدول نهایی بدست آمده مورد آزمون نرخ ناسازگاری قرار گرفت. جدول (۶) روند محاسباتی مجموع بردار وزنی، بردار سازگاری، شاخص سازگاری و نرخ سازگاری را نشان می دهد. براساس محاسبات انجام شده نرخ ناسازگاری جدول مقایسات زوجی ۰/۰۰۴۵ بدست آمد که با توجه به اینکه این مقدار از ۰/۱۰ استاندارد حد قابل قبول ناسازگاری برای ۳ معیار مورد بررسی کمتر است، سازگاری پاسخ های تجمیعی، مورد تایید قرار دارد.

برحسب نتایج بدست آمده در حجم مالی مورد نیاز، بازده مورد انتظار از پروژه، مدت زمان به نتیجه رسیدن پروژه به ترتیب رتبه اول تا سوم از مهمترین عوامل و سه عامل وضعیت ارتباطات خارجی، سیاستهای پولی بانک مرکزی و نرخ مالیاتها به ترتیب دارای پایین ترین میزان اهمیت در انتخاب شیوه تامین مالی پروژه ها می باشند.

۵. نتیجه گیری

پژوهش حاضر به شناسایی و الویت بندی عوامل موثر بر شیوه تامین مالی در شرکت صدرا بوشهر پرداخت. لذا در راستای اهداف پژوهش، پس از استخراج عوامل موثر، عوامل موثر بر شیوه تامین مالی شناسایی و در سه دسته کلی (عوامل کلان اقتصادی-سیاسی، عوامل مربوط به منبع تامین مالی کننده، عوامل مربوط به تامین مالی شونده) طبقه بندی گردید. معیارهای انتخاب مناسب ترین روش تامین مالی به سه دسته معیارها و شرایط داخل شرکت، معیارهای منبع تامین مالی کننده و عوامل کلان اقتصادی-سیاسی تقسیم می شوند. فاکتورهای اصلی عوامل داخلی شرکت عبارتند از:

ساختار سهامداران-تعداد پروژه های در دست اقدام -مدیریت شرکت -مدت زمان رسیدن به نتیجه-هزینه تأمین مالی - وجود سفارشات آتی-ساختار اندوخته غیر سرمایه-وضعیت اعتباری و وجه شرکت-مدت زمان مورد نیاز برای رسیدن به اعتبار

فاکتور های اصلی عوامل تأمین کننده عبارتند از: نوع و بازار تأمین مالی-ریسک پیش بینی تأمین مالی-مدت زمان به نتیجه رسیدن پروژه-حجم مالی مورد نیاز-بازده مورد انتظار از پروژه های نیازمند تأمین مالی

فاکتور های اصلی عوامل محیط کلان عبارتند از: وضعیت رکورد یا تورمی فعلی اقتصاد-سیاست پولی بانک مرکزی-سیاست مالی دولت -سیاست های نظارتی بانک مرکزی-محدودیت تأمین مالی در بازار پولی-افق زمانی امید به آینده بهتر-نرخ بهره بازار-میزان کارایی بازار های پولی و مالی-درجه رشد اقتصادی-نرخ مالیات ها-محدودیت های شرعی و قانونی بانکداری اسلامی-وضعیت ارتباط اقتصادی با سایر کشورها-میزان تجهیزات سرمایه ای-گسترده گی یا محدود بودن بازار مشتریان-میزان رشد فناوری-نوع بازار محصول.

بر اساس نتایج بدست آمده از فرآیند تحلیل سلسله مراتبی در فرضیه اصلی پژوهش، از دیدگاه مدیران و کارشناسان، بین شاخص های اصلی مورد بررسی، به ترتیب معیارهای تأمین کنندگان، معیارهای داخلی شرکت و معیارهای محیط کلان دارای بیشترین اهمیت بوده بنابراین تصمیم گیرندگان می توانند به ترتیب این اهمیت، در تصمیم گیری ها ابتدا به معیارهای و نقطه نظرات تأمین کنندگان توجه لازم را داشته باشند و سپس با توجه به معیارهای داخلی و شرایط محیطی نسبت به انتخاب شیوه مطلوب و مناسب شرکت در تأمین مالی پروژه هلی خود اقدام نمایند. ذکر این نکته ضروری است که بعضی از معیار ها از جمله تقویت برند و اعتبار شرکت می تواند نقش به سزایی در تلطیف و کاهش محدودیت ها و معیار های سخت گیرانه تأمین کنندگان مالی ایفا کند. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات گذشته از جمله فدایی واحد و مالک (۱۳۹۳) و ذاکر نیا و همکاران (۱۳۹۵) مطابقت دارد و آن را تایید می کند. با این تفاوت که ذاکر نیا و همکاران از روش تاپسیس فازی جهت رتبه بندی استفاده کرده است ولی در تحقیق حاضر از تحلیل سلسله مراتبی استفاده شده است.

فرآیند تحلیل سلسله مراتبی در فرضیه اول پژوهش، بیانگر این نتیجه بود که بین شاخص های مورد بررسی، به ترتیب هزینه تأمین مالی و وضعیت اعتباری و برند شرکت بیشترین ارجحیت را دارا بوده و تعداد پروژه های در دست اقدام و زمان مورد نیاز آن ها دارای کمترین اهمیت و ارجحیت در نحوه تأمین مالی برای پروژه های شرکت صدرا می باشند. از این رو می تواند راهنمای خوبی برای تصمیم گیرندگان در حوزه مدیریت مالی شرکت باشد که هم به هزینه های مالی روش های تأمین مالی توجه ویژه ای کنند و هم در راستای ارتقا و تقویت اعتبار و برند شرکت در بین موسسات و بنگاه ای تأمین کننده مالی شرکت مبادرت ورزند. در ضمن ساختار سهام داران شرکت نیز می تواند نقشی تعیین کننده در انتخاب شیوه تأمین مالی شرکت داشته باشد. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات گذشته از جمله فدایی واحد و مالک (۱۳۹۳) و ذاکر نیا و همکاران (۱۳۹۵) مطابقت دارد و آن را تایید می کند. با این تفاوت که ذاکر نیا و همکاران از روش تاپسیس فازی جهت رتبه بندی استفاده کرده است ولی در تحقیق حاضر از تحلیل سلسله مراتبی استفاده شده است.

همچنین فرآیند تحلیل سلسله مراتبی در فرضیه دوم پژوهش، بیان می کند که بین شاخص های مورد بررسی، به ترتیب حجم مالی مورد نیاز و بازده مورد انتظار از پروژه شرکت دارای بیشترین اهمیت بوده و دوره زمانی به اتمام رسیدن پروژه، ریسک پیش بینی شده و نوع و بازار تأمین مالی در نحوه تأمین مالی برای پروژه های شرکت صدرا در رده های

بعدی می باشند؛ بنابراین تصمیم گیرندگان می توانند به ترتیب این اهمیت، از دیدگاه تامین کنندگان آگاه شده و پروژه های خود را با حجم مالی معقول و همچنین بازده های مورد انتظار مناسب طراحی کنند تا بتوانند تامین کننده مناسب تری برای پروژه های خود بدست بیاورند. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات گذشته از جمله فدایی واحد و مالک (۱۳۹۳) و ذاکر نیا و همکاران (۱۳۹۵) مطابقت دارد و آن را تایید می کند. با این تفاوت که ذاکر نیا و همکاران از روش تاپسیس فازی جهت رتبه بندی استفاده کرده است ولی در تحقیق حاضر از تحلیل سلسله مراتبی استفاده شده است.

فرآیند تحلیل سلسله مراتبی در فرضیه سوم پژوهش، بیانگر این نتیجه بود که بین شاخص های مورد بررسی، به ترتیب محدودیت های تامین مالی در بازار های پولی و مالی، سیاست های نظارتی بانک مرکزی و سیاست های مالی دولت دارای بیشترین اهمیت بوده و سیاست های پولی بانک مرکزی و وضعیت ارتباطات اقتصادی خارجی در رده های بعدی می باشند. از آن جا که این عوامل، عواملی هستند که عمدتاً خارج از کنترل شرکت می باشند و شرکت تنها می تواند با توجه به شناختی که از شرایط دارد تصمیم بگیرد و نمی تواند شرایط را تغییر دهد، لذا تصمیم گیرندگان باید سیاست ها و روش های تامین منابع مالی خود را با لحاظ شدن تربیت اهمیت و تاثیر آن ها اتخاذ کنند و بیشتر از همه به محدودیت های تامین مالی در بازارهای تامین مالی توجه کرده و سپس با توجه به سیاست های بانک مرکزی و سیاست های دولت در حوزه مالی اقدام به انتخاب شیوه های تامین مالی مناسب نمایند. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات گذشته از جمله فدایی واحد و مالک (۱۳۹۳) و ذاکر نیا و همکاران (۱۳۹۵) مطابقت دارد و آن را تایید می کند. با این تفاوت که ذاکر نیا و همکاران از روش تاپسیس فازی جهت رتبه بندی استفاده کرده است ولی در تحقیق حاضر از تحلیل سلسله مراتبی استفاده شده است.

۶. منابع

۱. ارضاء، امیرحسین و قاسم پور، شیوا. (۱۳۹۶). رتبه بندی بانکهای خصوصی ایران بر اساس مدل کملز با استفاده از رویکرد ترکیبی فرایند تحلیل سلسله مراتبی و اراس، راهبرد مدیریت مالی، ۹۹ سال (۵)، شماره (۳)، ص، ۱۱.
۲. ابراهیمی، س. باقرزاده. (۱۳۹۱). نگاهی به اهمیت و ابعاد سیاست های تامین مالی. مجله اقتصادی، سال دوازدهم، شماره های ۶ و ۷.
۳. بت شکن، م. سیف الدینی، ج. (۱۳۸۹). شناسایی و رتبه بندی ابعاد کیفیت خدمات کتابخانه ای با رویکرد فازی (مطالعه موردی، کتابخانه های دانشگاه یزد). فصلنامه کتاب داری و اطلاع رسانی، شماره ۴۴.
۴. ثابتی، نگار. (۱۳۹۵). تحلیل آثار استفاده از روشهای متداول تامین مالی در پروژههای شهرداری تهران. پایاننامه کارشناسی ارشد به راهنمایی دکتر امام جمعه زاده، دانشگاه تربیت مدرس.
۵. دانایی فرد، دلخواه و کیانی. (۱۳۹۶). شناسایی و اولویت بندی موانع توسعه مشارکت های خصوصی و عمومی. مجله چشم انداز مدیریت مشاغل، (۲۹)، ۳۳-۴۹.
۶. ذاکر نیا، ا. خواجه زاده دزفولی، م. فدایی واحد، م. (۱۳۹۵). اولویت بندی عوامل موثر بر انتخاب شیوه تامین مالی در ایران با استفاده از روش TOPSIS در محیط فازی مبتنی بر متغیرهای کلامی. مجله مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار، شماره ۲۷.

۷. سلامی، ر.رضانی، ه.صدیقی گاریز، س. جمالی، ا. (۱۳۹۰). انتخاب روش مناسب سرمایه گذاری خارجی با به کارگیری تکنیک های تصمیم گیری چند معیاره در صنایع پالایش نفت جمهوری اسلامی ایران. مطالعات مدیریت صنعتی. شماره ۲۳.
۸. عزت آبادی پور، ح.ظاهر پور کلانتری، ح. (۱۳۹۳). ارزیابی و اولویت بندی موثر بر موفقیت شراکت عمومی - خصوصی. فرایند مدیریت و توسعه، شماره ۳، پیاپی ۸۹.
۹. غلامرضا یآوری، وحید عزیز. (۱۳۹۹). اولویتهای موانع و چالشهای عدم دستیابی به اهداف برنامه های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در بخش کشاورزی و منابع طبیعی، سیاستگذاری اقتصادی، دوره ۱۲، شماره ۲۴.
۱۰. کریم زاده، م. نوروزی، م.نادم، م. (۱۳۹۲). بررسی تاثیر منابع تامین مالی و میزان تمرکز سهام داران بر واکنش بازار بورس تهران به سودهای گزارش شده شرکت ها. اقتصاد پولی، مالی، دوره جدید، سال بیستم - شماره ۵.
۱۱. جلیلی، صابر و قنواتی، هادی. (۱۳۹۲). تأثیر مالکیت دولتی و خصوصی بر کیفیت سود، عملکرد و مسیر ساختاری سود؛ عملکرد شرکتهای پتروشیمی ایران طی سالهای ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۱، ماهنامه نفت و گاز و پتروشیمی به زبان فارسی - انگلیسی. سال چهارم، شماره ۲۰؛ ص ۱۷-۲۵.
۱۲. کریمی، آ.پور جمهری، ش. (۱۳۰۳). تحلیل ساز و کار های تامین مالی کسب و کارهای کوچک و متوسط توسعه کارآفرینی. شماره ۲۵.
۱۳. موسویان، ع.حدادی، ج. (۱۳۹۲). تامین مالی پروژه محور به وسیله صکوک استصناع در صنعت نفت، اقتصاد اسلامی. سال سیزدهم - شماره ۵۰.
۱۴. مهدی محمدی، فرشید اصلانی، فاطمه سادات سیدی قهفرخی. (۱۳۹۹)، موانع تأمین مالی بخش عمومی برای پروژه های عمرانی استان اصفهان با رویکرد چندمعیاره، فصلنامه مدیریت دارائی و تامین مالی، دوره ۸، شماره ۴ - شماره پیاپی ۳۱
۱۵. نوروش، ا. عابدی، س. (۱۳۸۸). رابطه بین شیوه های تامین مالی و درصد تغییرات هزینه سرمایه (مطالعه موردی؛ شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران). "مجله دانشکده علوم اداری و اقتصادی.
۱۶. صادقی، سید کمال، محمد زاده، پرویز و صبح خیزنوری. (۱۳۹۴). عوامل مؤثر بر مشارکت بخش خصوصی، بهعنوان رهیافتی در تأمین منابع پایدار مالی پروژههای شهرداری، اقتصاد و مدیریت شهری: تابستان ۱۳۹۴، دوره ۳، شماره ۱۱؛ ص ۱۵۳-۱۶۷.
۱۷. صادقی شاهدانی، شهبازی غیاثی و بیگدلی. (۱۳۹۸). اولویت بندی موانع توسعه مشارکت های دولتی و خصوصی در بخش حمل و نقل ایران با استفاده از روش MCDM. فصلنامه تحقیقات مدل سازی اقتصادی، (۶)، ۱۰۷-۱۳۰.
18. Abdelmohsen A. Nassani, Abdullah Mohammed Aldakhil, Khalid Zaman. (2021). Ecological footprints jeopardy for mineral resource extraction: Efficient use of energy, financial development and insurance services to conserve natural resources, Resources Policy, Volume 74.
19. Besada, Hany. (2013). "Doing business in fragile states: The private sector, natural resources and conflict in Africa", London: James Currency Publishers.

20. Danaei Fard, H., Delkhah, J., & Kiani, P. (2017). Identifying and prioritizing barriers to development of private-public partnerships. *Journal of Business Management Perspectives*, 29: 33-49. <http://jbmp.sbu.ac.ir/article/view/18583/6195>. (In persian)
21. Erza, Amir Hossein and ghasempour, shiva (2017), Ranking the Iranian Private Banks through CAMELS Framework by Integrating AHP and ARAS Method, *journal of financial management strategy*, Volume 5, Issue 3, PP. 99-118 (in Persian).
22. Famakin, I. O. Kuma-Agbenyo, M. Akinola, J. A. & Onatunji, O. (2014). Assessment of Critical Success Factors and Benefits of Public Private Partnership in Construction Projects" *Journal of Emerging Technology and Advanced Engineering*, Volume 4, Issue 6, June 2714, pp 042 -011.
23. Fang-YiLo, Pei-ChunLiao. (2021). Rethinking financial performance and corporate sustainability: Perspectives on resources and strategies, *Technological Forecasting and Social Change*, Volume 162.
24. HelenaKościelniak, AgataGórka (2016). "Green Cities PPP as a Method ofFinancing Sustainable Urban Development". *Transportation Research Procedia*, pp 227-235.
25. KaiPan, ChengpingCheng,DervisKirikkaleli, Sema YılmazGenç. (2021). Does financial risk and fiscal decentralization curb resources curse hypothesis in China? Analyzing the role of globalization, *Resources Policy*; Volume 72.
26. Seong-jinChoi, HuilongLiu,JunYin, YunfeiQi, Jeoung YulLee,. (2021). The effect of political turnover on firms' strategic change in the emerging economies: The moderating role of political connections and financial resources, *Journal of Business Research*, Volume 137, Pages 255-266.
27. Mota, J. & Moreira, A.C (2015). "The importance of non-financial determinants on public– private partnerships in Europe", *International Journal of Project Management* 33 (2015) 1563 – 1575.

Evaluation and prioritization of funding sources for the implementation of Sadra projects in Bushehr province

Seyedeh Mahboubeh Hosseini¹
Somayeh Rahjoo²
Seyed Hassan Shams Lahroodi³

Date of Receipt: 2021/09/23 Date of Issue: 2021/10/22

Abstract

Objective: The main purpose of this study is to rank the effective factors in the methods of financing projects in Sadra Marine Industrial Company in Bushehr province. The statistical population of this research is Sadra Marine Industrial Company in Bushehr province with a population of 133 people. The sampling is purposeful and related to new projects (since 1999) of Sadra Company. Sampling in this study consists of two parts with a sample number of 98 people. In the first part, the criteria and factors affecting the choice of financing method should be determined, for this purpose by successive sampling of financial managers, And Sadra Services were selected to express their views on the factors affecting financing in questionnaires. In the second part, by selective sampling method, people from Sadra Company's financial managers were selected and to fill in the questionnaire, a hierarchical process technique including matrices. Paired comparisons were selected. In this study, using a hierarchical approach, the factors affecting the choice of financing method were identified and prioritized, and then the factors affecting the choice of financing method in three general categories of factors related to the source of financing, the company being financed and macroeconomic factors And were categorized politically. The research variables were tested for reliability with Cronbach's alpha coefficient and for all criteria the value was more than 0.7. The results of the research indicate the ranking of indicators involved in choosing the method of financing projects in Sadra Company shows that the required financial volume, expected return from the project, the time to complete the project are ranked first to third, respectively, of the most important Factors and three factors of external relations, central bank monetary policy and tax rates are the least important in choosing the method of financing projects, respectively, and also express the superiority of the financed criterion over other criteria and attention. Involves managers into the company's internal factors such as capital structure and credit status at the time of decision making.

Keywords

Financing, identification of financial resources, ranking of financial resources, internal financing factors, macro-environmental-economic factors

1. Master of Financial Business Management, Bushehr, Iran. Mahbobeh.h63@gmail.com
2. PhD in Education Management, University Assistant Professor, Management71@yahoo.com.
3. PhD in Industrial Management, University Assistant Professor, Shams.lahroodi@gmail.com.